

Linnut

vuosikirja 2016

Linnut vuosikirja 2016

Linnut-vuosikirja on kerran vuodessa ilmestyvä suomalaisen linnuston-seurannan, -suojelun ja lintututkimuksen vuosikirja.

Julkaisija

BirdLife Suomi ry

Yhteistyössä

Luonnontieteellinen keskusmuseo ja Suomen ympäristökeskus

Kustantaja

BirdLife Suomi ry
Annankatu 29 A 16
00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300
www.birdlife.fi

Vastaava toimittaja

Mia Rönkä

Taitto ja kuvankäsittely

Jyrki Heimonen,
Aarnipaja Ky

Toimituksen osoite

Linnut-vuosikirja
BirdLife Suomi ry
Annankatu 29 A 16
00101 HELSINKI

Painopaikka

Lönnberg Print & Promo, Helsinki 2017

Painos

2000 kpl
ISSN 1455-674X

Kansikuva

Jorma Tenovuo
(Alli *Clangula hyemalis*)

Linnut-vuosikirja (*The yearbook of the Linnut magazine*) is published by BirdLife Finland in cooperation with Finnish Museum of Natural History and the Finnish Environment Institute. Subscriptions: BirdLife Finland, P.O. Box 1285, FI-00101 HELSINKI.

Årsboken av tidskriften Linnut är utgiven av BirdLife Finland i samarbete med Naturhistoriska centralmuseet och Finlands miljöcentral. Prenumerationer: BirdLife Finland, Box 1285, FI-00101 HELSINGFORS.

Tähän vuosikirjaan viitataan seuraavasti: Kirjoittaja, K. 2017: Artikkelin nimi. – Linnut-vuosikirja 2016: xx–xx.

Sisältö

- 3 Pääkirjoitus: Lintutietoa lintuharrastajille
Teemu Lehtiniemi
- 4 Vuosikirjan kirjoittajat

Linnustonseuranta

- 6 Suomen keskitalven vesilintukantojen kannanarviot vuonna 2016 – muuttuva Suomi osana kansainvälistä seurantaa
Aleksi Lehikoinen, Kim Kuntze, Teemu Lehtiniemi, Markku Mikkola-Roos & Tero Toivanen
- 16 Petolintuvuosi 2016, pesimistulokset ja kannankehitykset
Kalle Meller, Heidi Björklund, Pertti Saurola & Jari Valkama
- 32 Suomen sääkset 1971–2016
Pertti Saurola
- 42 Ennätyksellinen rengastusvuosi 2016
Jari Valkama & Markus Piha
- 54 Yleisten metsälintujen runsaus suhteessa elinympäristöjen piirteisiin
Aleksi Lehikoinen, Päivi Sirkä & Ina-Sabrina Tirri
- 68 Uhanalaiset ja harvalukuiset lintulajit Suomessa 2015
Teemu Lehtiniemi
- 78 Rariteetikomitean hyväksymät vuoden 2016 harvinaisuushavainnot
Roni Väisänen, Hannu Huhtinen, Karri Kuitunen, Petri Lampila, Aleksi Lehikoinen, Petteri Lehikoinen, Jyrki Normaja & William Velmala
- 95 Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2016
Eelis Rissanen, Pirkka Aalto, Aki Aintila, Aleksi Mikola & Pekka Rahko

Tiedonannot

- 106 Varsinais-Suomen suolinnusto taantunut
Kim Kuntze
- 107 Korppi ja sammakko
Teemu Lehtiniemi
- 108 Lintujen törmäysriski voimajohtoihin
Pertti Koskimies

Tutkimus

- 112 Miksi suojele ei auta lintuvesillä?
Ilkka Sammalkorpi, Markku Mikkola-Roos, Hannu Pöysä & Martti Rask
- 122 Suomen lintuasemien toiminta vuosina 2010–2016
Kim Kuntze (toim.)
- 138 Seuraavatko pohjoisten pöllöjen vaellukset myyrien kannanvaihteluja?
Tapio Solonen
- 146 Saaristolinnuston kehitys Turun saaristossa 1993–2016
Roland Vösa, Mikael Nordström, Jouko Högmänder, Emma Kosonen, Jarmo Laine, Mia Rönkä & Mikael von Numers
- 155 Aspskärin kiislakannan nousut ja laskut
Martti Harjo
- 160 Selittävätkö vedenalaisen luonnon piirteet allien syyslevinneisyyttä?
Lasse Kurvinen, Olli Mustonen & Mats Westerborn
- 168 Oulun Sanginjoen metsän linnusto ja sen muutokset
Ari Rajasärkkä

Linnut tarvitsevat puolestapuhujia, nyt ja tulevaisuudessa. Lintujen viestiä on tarpeen viedä paitsi päätöksentekijöille ja suurelle yleisölle myös seuraaville lintuharrastajasukupolville. Birds need birdwatchers to stand for them both now and in future. PETTERI TOLVANEN

Lintutietoa lintuharrastajille

Teemu Lehtiniemi

Ensimmäinen Linnut-vuosikirja julkaistiin vuonna 1997. Esiintymisaikanaan vuosikirja on noussut yhä merkittävämmäksi linnuston tutkimus- ja seurantatiedon lähteeksi. Sivumäärä on kaksinkertaistunut ja ulkonäkö muuttunut ensimmäisten vuosien nuoruuspuvusta juhlapuvuksi.

Vuosikirjan sisältö ei ole vuosikymmenten aikana merkittävästi muuttunut. Sisälön runko muodostuu seuranta-artikkeleista, joiden aineisto perustuu lintuharrastajien luonnossa viettämiin hetkiin. Vuosikirjan esiintymisaikana linnustonseuranta on sen sijaan merkittävästi parantunut. Menetelmät ja otokset ovat kehittyneet, ja myös harrastajien innostus ja seurantoihin osallistuvien lintuharrastajien määrä ovat kasvaneet.

Linnustonseuranta on Suomessa hyvällä tolalla. Siitä kertovat monet tässä vuosikirjassa olevat laadukkaat artikkelit. Seuran puutteita on 2000-luvulla pystytty huomattavasti vähentämään. Se ei kata kaikkia lajeja yhtä hyvin, eikä se ole täydellistä. Eikä sen tarvitsekaan olla.

Lintuharrastajat ovat parhaita. Linnut ovat pitkään olleet Suomen parhaiten tun-

nettu eläinryhmä. Linnustossa tapahtuneet muutokset tunnetaan hyvin. Muutosten syyt ymmärretään sen sijaan vajavaisesti. Usein ollaan oletusten ja asiantuntija-arvausten varassa. Tutkimusta lajin tilaan vaikuttaneista ja vaikuttavista tekijöistä tarvittaisiin lisää.

Kosteikkolinnuston tilaan vaikuttavista tekijöistä on ollut hyvin tietoa, ja lisää on tullut vuosittain – myös tässä vuosikirjassa. Kosteikkolintujen ahdingosta ovat tiedottaneet BirdLifen lisäksi muun muassa vuosikirjan yhteistyökumppanit Luomus ja Suomen ympäristökeskus. BirdLife on vedonnut kosteikkojen hoitamistarpeesta julkilausumin, lehdistötiedottein ja kirjein. Kosteikkojen hoitotarpeesta on käyty keskustelussa muun muassa ympäristöministerien kanssa. Tilanne kuulemma tunnustetaan. Siitä huolimatta tärkeimpien kosteikkojen hoitoon ei ole löytynyt rahoitusta. Linnut eivät taida olla poliitikoille tärkeitä.

Päätäjät eivät ole tilanneet tietoa linnuston tilasta. Tai vaikka olisivat, kuten jopa nykyiseen hallitusohjelmaan kirjatun uhanalaisuustarkastelun, tieto ei johda linnuston tilaa muuttaviin päätöksiin. Muu-

taman vuoden päästä tarkastetaan taas tilanne, listataan tarpeet ja jäädään lopulta odottamaan seuraavaa tarkastelua.

Vuosikirja palvelee hyvin seurannasta ja tutkimuksista kiinnostuneiden lintuharrastajien joukkoa. Se ei kuitenkaan riitä. Vuosikirjan sisältö ei ole vain niitä varten, jotka tuottavat artikkeleita tai aineistoa artikkeleihin.

Ei tarvitse olla vyötäröä myöden soita kahlaava jokaisen sirauksen tunnistava ornitologi voidakseen viedä lintujen viestiä. Seurantaan osallistuvien lintuasiantuntijoiden joukko on paljon pienempi kuin niiden joukko, jotka kokevat huolta luonnon muuttumisesta ja lintukantojen muutoksista. Vuosikirjan artikkelien pääviestit pitäisi saattaa nykyistä paremmin myös heidän tietoonsa ja tätä kautta vahvemmin osaksi päätöksentekoa. Tiedon jalkauttamistyötä tarvitaan lisää. Ei yksin BirdLifeltä, vaan kaikilta linnuston tilanteen tunnistavilta harrastajilta ja tiedon tuottamiseen osallistuvilta organisaatioilta.

Artikkeli vuosikirjassa voi olla alku muutokseen johtavalla tiellä.